

## ОПРЕДЕЛЕНИЕ

София, 24 ноември 2015 г.

Конституционният съд в състав: Борис Велчев – председател, членове: Румен Ненков, Кети Маркова, Георги Ангелов, Анастас Анастасов, Гроздан Илиев, Мариана Карагьозова-Финкова, Константин Пенчев, Филип Димитров, Таня Райковска, при участието на секретар-протоколиста Гергана Иванова разгледа в закрито заседание на 24 ноември 2015г. конституционно дело № 8/2015 г., докладвано от съдията Кети Маркова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 и 4 от Конституцията на Република България.

Делото е образувано на 10 август 2015 г. по искане на президента на Република България, който е сезирал Конституционния съд за установяване на противоконституционност и произнасяне за съответствието им с международни договори, по които Република България е страна, на разпоредбите на чл. 40, ал. 1, т. 5 от Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) (обн., ДВ, бр. 45/2002 г., посл. изм., ДВ, бр. 79/2015 г.) и на чл. 165, т. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ) (обн., ДВ, бр. 35/2009 г., посл. изм., ДВ, бр. 88/2015 г.) в частта „при отказ за издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“.

С първата оспорена разпоредба – на чл. 40, ал. 1, т. 5 ЗЗКИ, като основание за издаване на разрешение за достъп до класифицирана информация се регламентира изискването срещу лицето да няма образувано съдебно или досъдебно производство за умишлено престъпление от общ характер, наред с това същото да не е осъждано за такова престъпление, независимо от реабилитацията (чл. 40, ал. 1, т. 4 ЗЗКИ). В искането са изложени подробни съображения, че само

формалното установяване на наличието на висящо наказателно производство без законът да урежда възможност за проучващия орган да преценява евентуалното му отражение върху надеждността на лицето на практика го приравнява по последици на осъждането с влязла в сила присъда за извършено престъпление. В тази насока сезирацията орган е развил аргументацията си, че оспорената разпоредба на чл. 40, ал. 1, т. 5 ЗЗКИ влиза в противоречие с правилото на чл. 31, ал. 3 от Конституцията, според което обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда. Същевременно се поддържа, че нормата се оказва и в противоречие с чл. 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз и с чл. 6, ал. 2 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, които установяват презумпцията за невинност на всяко лице, обвинено в престъпление до доказване на вината му в съответствие със закон. По този начин правилото на чл. 40, ал. 1, т. 5 ЗЗКИ води до ограничаване на правата на обвиняемото лице, надхвърлящи необходимото за осъществяване на правосъдието според изискванията на чл. 31, ал. 4 от Конституцията и съгласно константната практика на Конституционния съд.

Следващата група проблеми, възникващи при прилагането на оспорената разпоредба, които изтъква вносителят, се свеждат до невъзможността засегнатото от мерките лице да кандидатства за заемане на длъжност, изискваща достъп до класифицирана информация преди изтичането на едногодишния, респ. тригодишния, установен от закона срок дори и в случаите на прекратяване на наказателното производство или неговото приключване с оправдателна присъда. Така се ограничава правото на труд, без това ограничение да е съответно на конституционно прогласена ценност и да води към постигане на легитимна цел. Според президента липсата на преценка как образуваното наказателно производство би се отразило на надеждността на лицето за работа с класифицирана информация за всеки конкретен случай я прави и

непропорционална, доколкото целта би могла да бъде постигната и по друг начин.

Аналогични съображения са изтъкнати в искането и по отношение на втората оспорена разпоредба – на чл. 165, т. 7 ЗОВСРБ, в частта, с която договорът за военна служба се прекратява и военнослужещият се освобождава от военна служба без предизвестие при отказ за издаване и при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация. Поддържа се също, че за разлика от нормата на чл. 158, ал. 1 ЗОВСРБ, с която се уреждат правните последици при прекратяване на наказателното производство, постановяване на оправдателна присъда или при осъждане за непредпазливо престъпление от общ характер спрямо военнослужещ, законът не предвижда защита и не урежда последиците от приложението на чл. 165, т. 7 ЗОВСРБ в идентичните хипотези.

Производството е във фазата по допустимостта на искането.

Вносител на искането е държавен орган, който по силата на чл. 150, ал. 1 от Конституцията е компетентен да сезира Конституционния съд, като инициира производство за установяване на противоконституционност на закон и произнасяне за неговото съответствие с международните договори, по които Република България е страна.

Искането отговаря на изискванията на чл. 17, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС) и чл. 18 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) по отношение на неговите форма, реквизити, съдържание и предмет.

Конституционният съд до настоящия момент не се е произнасял по поставените с искането конкретни въпроси, решаването по същество на които е в неговите правомощия съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 и 4 от Конституцията.

При тези данни Конституционният съд намира искането за допустимо, поради което следва да се допусне разглеждането му по същество.

С оглед на предмета на настоящото конституционно дело на основание чл. 21, ал. 1, изр. 1 ПОДКС, като страни в производството следва да бъдат конституирани: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на отбраната, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, главният прокурор, Държавната агенция за национална сигурност, Държавната комисия по сигурността на информацията, Висшият адвокатски съвет, Офицерската легия „Раковски“, Сдружението на жените военнослужещи, Съюзът на офицерите и сержантите от запаса и резерва, Съюзът на юристите в България, Асоциацията за европейска интеграция и права на човека, Фондацията „Български адвокати за правата на човека“, Фондацията „Институт „Отворено общество“ и Институтът за модерна политика.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и 4 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС Конституционният съд на Република България

#### ОПРЕДЕЛИ:

Допуска за разглеждане по същество искането на президента на Република България за установяване на противоконституционност и за произнасяне за съответствието им с международните договори, по които Република България е страна, на чл. 40, ал. 1, т. 5 от Закона за защита на класифицираната информация (обн., ДВ, бр. 45/2002 г., посл. изм., ДВ, бр. 79/2015 г.) и на чл. 165, т. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България в частта „при отказ за издаване, при отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация или“ (обн., ДВ, бр. 35/2009 г., посл. изм., ДВ бр. 88/2015 г.).

Конституира като заинтересувани страни по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на отбраната, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, Държавната агенция за национална сигурност, Държавната комисия по

сигурността на информацията, Висшия адвокатски съвет, Офицерската легия „Раковски“, Сдружението на жените военнослужещи, Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, Съюза на юристите в България, Асоциацията за европейска интеграция и права на човека, Фондацията „Български адвокати за правата на човека“, Фондацията „Институт „Отворено общество“ и Института за модерна политика.

Преписи от искането и определението да се изпратят на заинтересуваните страни, които да бъдат уведомени, че им се предоставя възможност в 20-дневен срок да представят доказателства и писмени становища.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя с възможност в същия срок да представи доказателства и изложи допълнителни съображения в подкрепа на искането си.